

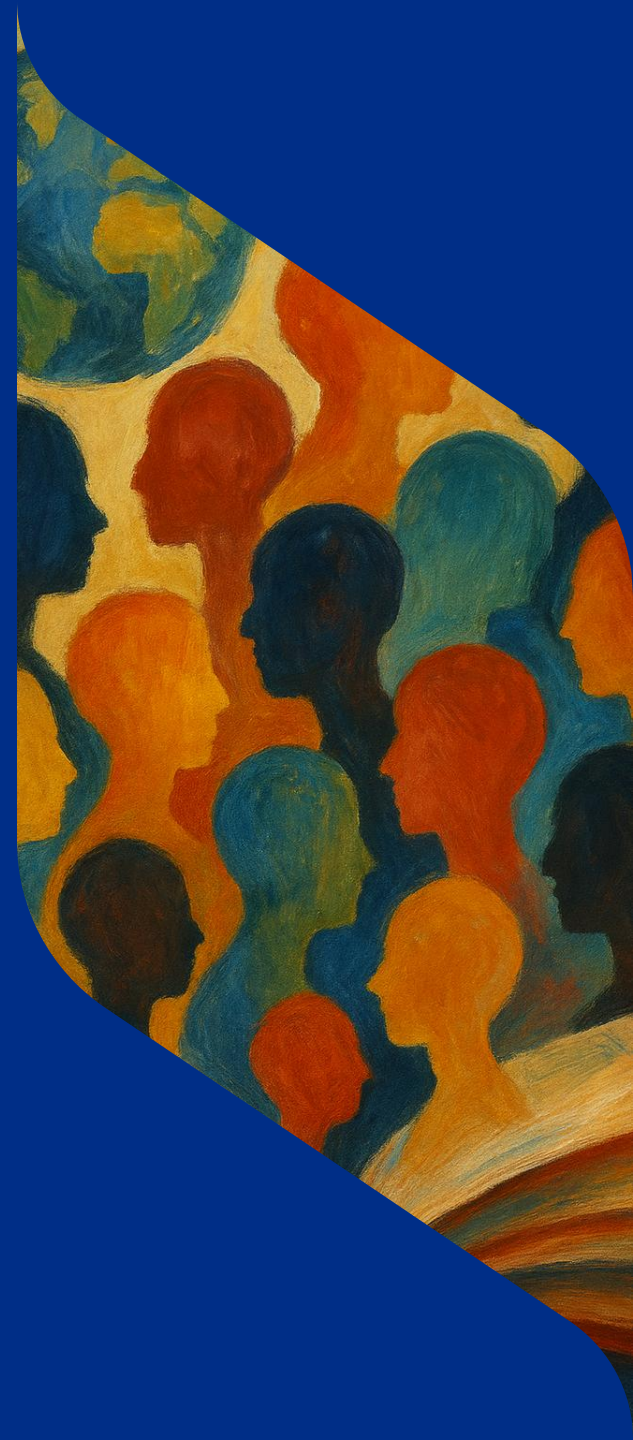
HARIDUS- JA
TEADUSMINISTEERIUM

Maailm klassiruumis: kultuuriteemade käsitlemine võõrkeeleeõppes

Marika Peekmann

marika.peekmann@hm.ee

Eesti Võõrkeeleeõpetajate Liidu juubelikonverents november 2025

1. Kultuuri mõiste
muutumisest võõrkeeleeõppes
2. Üldpädevustest ja kultuuri
käsitlemisest koolis läbivalt
3. Ideid võõrkeelte
õppeprotsesside kirjelduste
näitel
4. Vahendamisest ja
kultuuriõppest

HARIDUS- JA
TEADUSMINISTEERIUM

Milline kultuur võõrkeeleeõppes?

www.menti.com

8438 5083

Lühike ajalooline ülevaade: kultuur võõrkeeleeõppes

- Grammatika-tõlkemeetod: ilukirjanduslike jt kultuuritekstide käsitlemine
- Kommunikatiivne meetod: rahva traditsioonid, kombed, igapäevaelu
- Ühelt poolt humanistlik lähenemine: ajalugu, asutused, ilukirjandus ja kunst, teiselt poolt antropoloogiline lähenemine: käitumine, rääkimine, kombed, uskumused ja väärtused
- Üks keel – üks kultuur (?)
- Kultuur kui eksootiline, reisimiseks vajalik oskus vs kultuur kui praktiline info sisserändajale

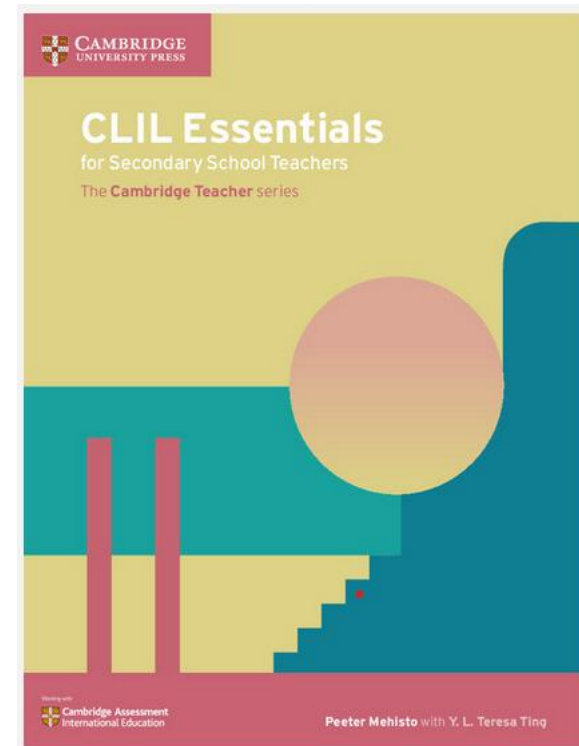
Mida ütlevad tänapäevased lähenemised võõrkeeleeõppele kultuuri kohta?

- Postmodernistlik/ökoloogiline lähenemine kultuurile: vähem „oma“ ja „teiste“ vastandamist, reaalsus kui konstrukt
- Sümboolne pädevus (Kramsch): kuidas luuakse tähendust?
- Kultuuridevaheline pädevus: samaaegselt suhtluspädevusega

Mida ütleb LAK-õpe kultuuri kohta?

- Toetumine kultuuridevahelisele pädevusele
- Uurimine, teadmiste konstrueerimine ja perspektiivide muutmine kui kultuuridevahelise pädevuse alustalad
- LAK-õpe kui võimalus kultuuridevahelise pädevuse arendamiseks (NB! keegi ei saa kunagi olla täielikult kultuuridevaheliselt pädev)

Mida ütlevad Euroopa keeleõppe raamdokument ja selle sõsarväljaanne?

- Kultuuridevaheline pädevus
- Liikumine rahvuskultuuridelt ja sihtkultuuridelt konstruktivistliku kultuurimõisteni
- Mitmekeelsus ja –kultuurilisus (*pluri- vs. multilingualism/-culturalism*)

Mida õppida diskursiivsest maatundmisest (*diskursive Landeskunde*)?

- Eelkõige tuntud saksa keel võõrkeelena kontekstis: Claus Altmayer jt. Vahel ka: kultuuriteaduslik maatundmine/kultuuriõpe
- Diskursusepädevus: suhtluspädevus, keeleõppepädevus, kultuurideülene pädevus
- Kultuurilised tõlgendamismustrid: ülekantavad, ühe rühma/kogukonna vaimses pagasis olevad teadmised/oskused/hoiakud, mille abil tekste tõlgendada

HARIDUS- JA
TEADUSMINISTEERIUM

Üldpädevus nr 1) kultuuri- ja väärtuspädevus:

suutlikkus hinnata inimsuhteid ja tegevusi
üldkehtivate moraalinormide seisukohast;
tajuda ja väärtustada oma seotust teiste
inimestega, ühiskonnaga, loodusega, oma ja
teiste maade ja rahvaste kultuuripärandiga
ning nüüdiskultuuri sündmustega; väärtustada
loomingut ja kujundada ilumeelt; hinnata
üldinimlikke ja ühiskondlikke väärtusi,
väärtustada inimlikku, kultuurilist ja
looduslikku mitmekesisust; teadvustada oma
väärtushinnanguid

- Kultuur aga osa ka ...

- Sotsiaalsest ja kodanikupädevusest
- Enesemääratluspädevusest
- Suhtluspädevusest
- Digipädevusest (eriti meediapädevusest!)

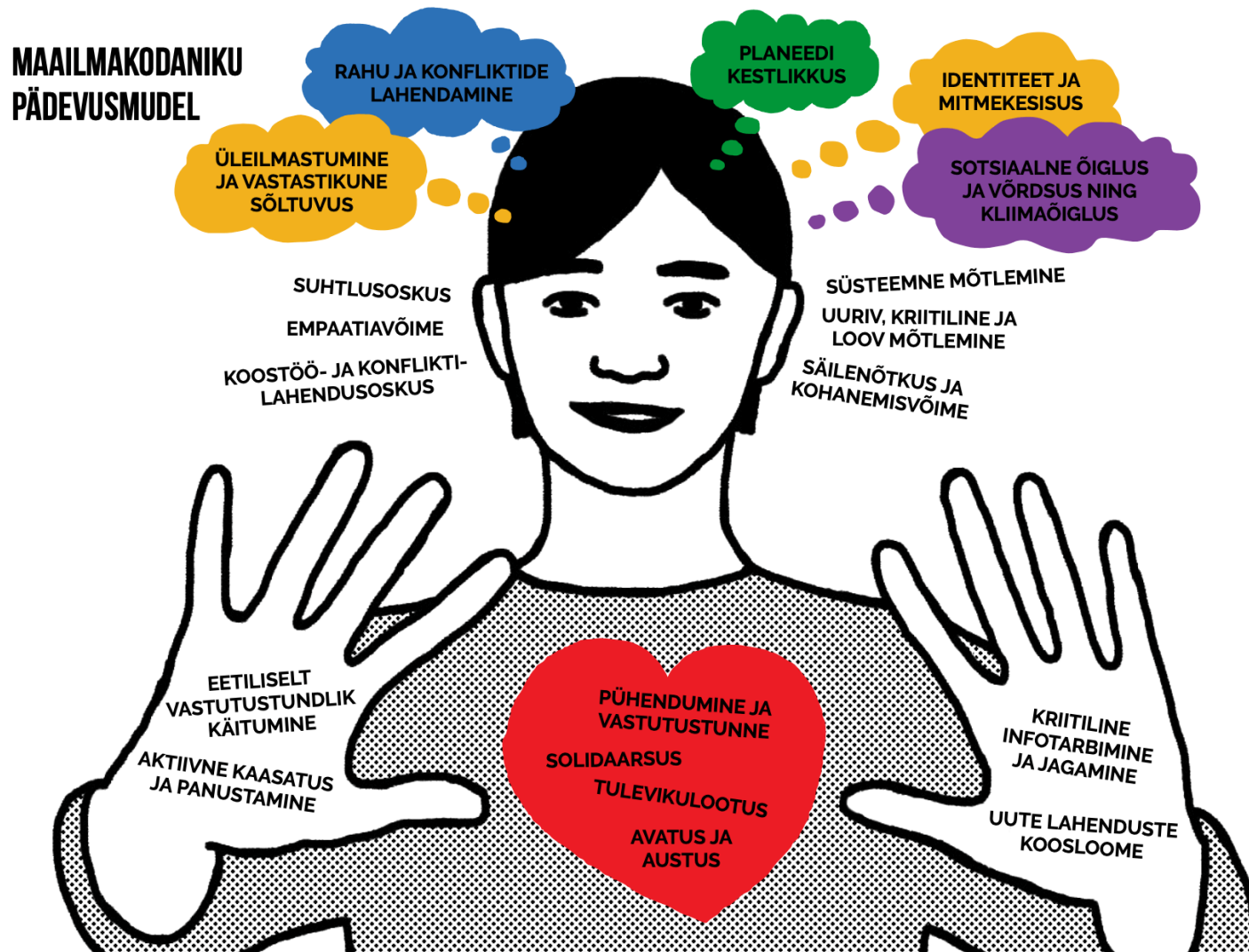

Veel üldpädevustest

- Maailmakodaniku pädevusmudel
- Meediapädevuse tegevused ja infokiri
- Demokraatliku kultuuri pädevusoskused

Õppeprotsesside kirjeldused ja I kooliaste

Teadmised, oskused, hoiakud PRÕK
Lisa 8 ptk 2.1.2

Õpitegevused õpitulemuse
saavutamiseks

Õpitulemuste hindamine (võimalikud
ülesandetüübid hindamiseks)

HOIAKUD, VÄÄRTUSED, KÄITUMINE, KOOSTÖÖKULTUURI LOOMINE JA MITEMEKULTUURILISUS

1) tunneb ja järgib esmaseid
viisakusnorme.

1) **kasutab** korrektselt tervitus- ja
hüvastijätuväljendeid (nt tunni alguses
ja lõpus);
2) **arutleb** õpetaja juhendamisel eesti
keele, emakeele ja õpitava võõrkeele
viisakusnormide sarnasuste ning
erinevuste üle;
3) **kasutab** suhtlemisel õpitava keele
viisakus- ja kultuurispetsiifilisi
väljendeid (palumine, tänamine, head
soovid tähtpäevadeks jt).

1) tunnirutiinide ja kokkulepete
täitmine;
2) kultuuriomaste väljendite korrektne
kasutamine (soovid jõuludeks jm).

Õppeprotsesside kirjeldused ja I kooliaste

Teadmised, oskused, hoiakud PRÕK Lisa 8 ptk 2.1.2

1) teab õpitava keele maa(de)
põhiandmeid ja olulisemaid tähtpäevi.

Õpitegevused õpitulemuse saavutamiseks

- 1) **tarbib** võõrkeelset **meediasisu** (multifilmid, videod, muusika, jne);
- 2) **osaleb** sihtkultuuri alastel **üritustel** (võõrkeelepäevad, tähtpäevade tähistamine);
- 3) **tutvub** õpetatava keele maa(de)le iseloomulike **kultuuritavadega** (nt rahvuspühad);
- 4) **tutvub** ja **näitab kaardil riike** ja **pealinnu**, kus kõneldakse õpitavat keelt;
- 5) **osaleb** (vajadusel eesti keeles) mitmekeelsust ja -kultuurilisust puudutavates **aruteludes** (nt oma reisikogemuse, eri rahvusest kaasõpilase, teksti- ja videomaterjali näitel).

Õpitulemuste hindamine (võimalikud ülesandetüübid hindamiseks)

- 1) kaardil õpitavat keelt kõnelevate riikide ja pealinnade näitamine;
- 2) lühikese esitluse/plakati tegemine õpitud teemal (rahvuspüha);
- 3) erinevatele riikidele või regioonidele iseloomulike keelendite tundmine (kuulamise järgi kaardil näitamine, kust kõnelevad isikud pärit on).

HARIDUS- JA
TEADUSMINISTEERIUM

Õppeprotsesside kirjeldused ja II kooliaste

Teadmised, oskused, hoiakud
PRÕK Lisa 8 ptk 2.1.2

Õpitegevused õpitulemuse
saavutamiseks:

Õpitulemuste hindamine
(võimalikud ülesandetüübid
hindamiseks)

HOIAKUD, VÄÄRTUSED, KÄITUMINE, KOOSTÖÖKULTUURI LOOMINE JA MITEMEKULTUURILISUS

1) teadvustab õpitava keele
maa(de) ja oma maa
suhtlusnormide sarnasusi ja
erinevusi ning arvestab neid
suhtluses.

1) **tutvub õpitava keele
maa(de) suhtlusnormide
eripäraga** (nt õppevideote abil)
ja võrdleb neid teiste tuttavate
kultuurinormidega;
2) **arutleb** emakeeles, **kuidas
mitmekultuurilises keskkonnas
suhelda/käituda.**

1) viisakusväljendite
sobitusarjutus vastavalt
kuuldud situatsiooni
kirjeldusele;
2) esitluse, õppematerjali
koostamine kaaslasele;
3) rollimäng, mille osana
hinnatakse viisakusväljendite
kasutamist (nt ostusituatsioon
või info küsimine avalikus
kohas).

Õppeprotsesside kirjeldused ja II kooliaste

Teadmised, oskused, hoiakud PRÕK Lisa 8
ptk 2.1.2

Õpitegevused õpitulemuse saavutamiseks:

Õpitulemuste hindamine (võimalikud
ülesandetüübid hindamiseks)

KULTUURI TARBIMINE JA LOOMING

1) teab õpitava keele maa(de) kultuuri(de)
põhijooni.

1) **tarbib** võõrkeelset **meediasisu** ja **lihtsamat kirjandust** (nt tutvub erinevate vanasõnadega ja võrdleb õpitava keele ja eesti keele vanasõnu paaristööna);
2) **osaleb** sihtkultuuri alastel **üritustel** (sh projektid, koostööpäevad, mängud, konkursid);
3) **koostab loovtöid** (nt luuletus, plakat, lauamäng) õpitava keele maa teemal üksi, paaris või rühmatööna;
4) **koostab** ja **kannab ette esitlusi** (nii Eesti kui õpitava keele maade) **ajaloo või kultuuri teemal** (nt rahvustoidu valmistamine, moekollektsioon vms).

1) esitlused (nt Powerpoint, esitlus, poster) õpitava keele maa või Eesti kohta - kindla eesmärgiga otsida infot riigi kultuuri, ajaloo, tähtpäevade, kommete kohta (ülesande eesmärgist lähtudes hinnatakse kas ühte kindlat või mitut keeleoskuse aspekti (nt sisu, ülesehitust, sõnavara, stiili, grammatika õigsust, õigekirja, jne).

Õppeprotsesside kirjeldused ja III kooliaste

Teadmised, oskused, hoiakud
PRÕK Lisa 8 2.1.2 (A-võõrkeel)

Õpitegevused õpitulemuse saavutamiseks:

Õpitulemuste hindamine (võimalikud
ülesandetüübid hindamiseks)

HOIAKUD, VÄÄRTUSED, KÄITUMINE, KOOSTÖÖKULTUURI LOOMINE JA MITMEKULTUURILISUS

1) käitub erinevates olukordades vastava kultuuri
suhtlustavasid järgides.

1) **kasutab kultuuriteadmisi suhtlemisel** nii tunnis kui väljaspool õppetööd (kirjasõbrad, õppereisid, õpilasvahetused ja kohtumised õpitavat keelt emakeelena kõnelejatega jne);

2) **teeb projektitöid** (filmide/videote tegemine, teatritükkide etendamine, veebilehtede koostamine, riigisisised ja rahvusvahelised projektid jne);

3) **kõrvutab ja analüüsib keelte ning kultuuride sarnasusi ja erinevusi**, tuvastab seoseid ning jälgib oma keelekasutust;

4) **väärtustab enda ja teiste kultuuri** ja suhtub lugupidavalt (kultuuriliste eripärade märkamine, päeviku pidamine, välisprojektides osalemine, esitluste tegemine, dokumentaalide vaatamine, eneseanalüüs, kultuuri tutvustamine teistele klassidele, rollimängud jne);

5) **toetab kultuuride vahelistes suhtluses teisi ja arvestab rühmaliikmete tundeid ja eri maailmavaateid**;

6) **teeb koostööd** erinevate kultuuriliste taustadega inimestega ja näitab üles huvi ja mõistmist.

1) eneserefleksioon, enesepeegeldus etteantud kriteeriumite põhjal (aluseks võib võtta erinevaid teoreetilisi mudeleid nt [Milton Benneti kultuuritundlikkuse skaala](#) või [Geert Hofstede kultuuridevahelised erinevused](#));

2) päeviku pidamine mitmekultuurilise kogemuse/ruumi kohta (millal ja kus puutub kokku inimestega, kelle elu, töökultuur on erinev), enesepeegeldus ja refleksioon (kuidas mina käitun teatud situatsioonides, kuidas teine käitub, millised on minu stereotüüpsed mõtlemismallid, kust nad tulevad, mis on nende roll minu elus);

3) rollimängud mitmekeelse sõnavara ja mitme kultuuri tundmaõppimiseks;

4) sihtkultuurist pärit isiku intervjuerimine.

Õppeprotsesside kirjeldused ja III kooliaste

Teadmised, oskused, hoiakud
PRÕK Lisa 8 2.1.2 (A-võõrkeel)

1) kasutab õpitavat keelt, et tarbida kultuuri (kirjandust, muusikat, filmikunsti, meediat) ja leida vajalikku teavet.

Õpitegevused õpitulemuse saavutamiseks:

KULTUURI TARBIMINE JA LOOMING

1) **vaatab filme** võõrkeeles, **kuulab** võõrkeeles **muusikat**, **jälgib sotsiaalmeedias** mõnda eakohast ja silmaringi avardavat **sisu**; saab aru enamiku teleuudiste sisust;
2) **kasutab sihtkeelt suhtlemisel nii tunnis kui väljaspool õppetööd** (dialoog, rollimäng, väitlus jne) **järgides** vastava keele/ kultuuri **suhtlusnorme**;
3) **osaleb** sihtkultuuri alastel **üritustel** (sh õpilasvahetus, konkursid ja olümpiaadid);
4) **vahendab** tarbitavat **kultuuri** kirjalikult ja suuliselt (kokkuvõtted, esitlused, soovitusel kirjandusest, muusikast, meediasisust jne).

Õpitulemuste hindamine
(võimalikud ülesandetüübid hindamiseks)

1) ülevaatliku portfoolio koostamine, kus analüüsib enda kultuuri tarbimist erinevates keeltes (näide European Language Portfolio);
2) arutelud, annab/palub selgitusi;
3) lõiminguprojektid.

I kooliaste: õppesisu

*Kuidas kujundada erinevatele kultuuridele avatud
võõrkeeleõppijaid?*

„Klassikalised“ kultuuriteemad: tervitused, tähtpäevad,
söögikultuur, perekond, koolipäev, laste mängud eri paikades,
reisimine, üritused keele/kultuuri populariseerimiseks

II kooliaste: õppesisu

Kuidas kasvatada õpilase kultuuri (mõistmise) pagasit?

Hobid eri piirkondades/kogukondades, suhtlustavad, elukoht, tervislikud harjumused, keskkonnateemad, lood, muinasjutud, reisi planeerimine – algusest lõpuni (paigad, piletid, eelarve, ööbimine, toitlustus jne), üritused keele/kultuuri populariseerimiseks

III kooliaste: õppesisu

Kuidas kujundada arusaama kultuurilisest mitmekesisusest ja stereotüüpidest?

Artiklid, reklaamid, (lühifilmid, rollimängud (nt vahendamine välisõpilasele), harjutused konfliktilahendamisoskuste arendamiseks

HARIDUS- JA
TEADUSMINISTEERIUM

Õppeprotsesside kirjeldused ja gümnaasiumiaste

Teadmised, oskused, hoiakud GRÕK Lisa 7
ptk 2.1.2

Õpitegevused õpitulemuse saavutamiseks

Õpitulemuste hindamine (võimalikud
ülesandetüübid hindamiseks)

HOIAKUD, VÄÄRTUSED, KÄITUMINE, KOOSTÖÖKULTUURI LOOMINE JA MITEMEKULTUURILISUS

1) selgitab oma ja teisele kultuurile omaseid kultuuritavasid ning nende erinevuste tõttu tekkida võivaid arusaamatusi.

1) **kasutab kultuuriteadmisi** suhtlemisel nii tunnis kui väljaspool õppetööd (kirjasõbrad, õppereisid, õpilasvahetused ja kohtumised õpitavat keelt emakeelena kõnelejatega, jne);

2) **kõrvutab ja analüüsib keelte ning kultuuride sarnasusi ja erinevusi**, tuvastab seoseid ning **jälgib oma keelekasutust**;

3) **osaleb diskussioonides/aruteludes** ja suhtleb (nii suuliselt kui kirjalikult) kõneleva keele maa kultuurinorme arvestades;

4) **jälgib žanrinõudeid** nii kirjalikus kui suulises suhtluses;

5) **kasutab** õpitavat **võõrkeelt teiste kultuuridega tutvumiseks** ja nende eripärade mõistmiseks.

1) žanri- ja kultuurinormidide järgimine tekstides, esinemisel, ettekannetes, kõnedes, esitlustes, suhtlemisel;

2) õpitava keele maa ühiskonna, ajaloo, kultuurisündmuste, kunsti, jne kohta käivate teadmiste kasutamine.

HARIDUS- JA
TEADUSMINISTEERIUM

Õppeprotsesside kirjeldused ja gümnaasiumiaste

Teadmised, oskused, hoiakud GRÕK
Lisa 7 ptk 2.1.2

Õpitegevused õpitulemuse
saavutamiseks

Õpitulemuste hindamine (võimalikud
ülesandetüübid hindamiseks)

KULTUURI TARBIMINE JA LOOMING

1) kasutab õpitavat keelt, et tarbida kultuuri (kirjandust, muusikat, filmikunsti, meediat).

1) **tarbib** **võõrkeelset** ilukirjandust, **filme, uudiseid ja publitsistikat**;
2) **osaleb** sihtkultuuri alastel **üritustel** (õpilasvahetus, konkursid, olümpiaadid, jne);
3) **loob** ise **võõrkeelset sisu** (jutukesed, luuletused, videod, blogid, jne.) ja teeb projektitöid (filmide loomine, teatritükkide etendamine, veebilehtede koostamine, õpilasvahetus, jne).

1) kodulugemise kontroll (küsimustele vastamine, kokkuvõtte tegemine, esitlus, jne);
2) filmiülevaate kirjutamine;
3) väitluses osalemine, ettekande tegemine, omalooming;
4) osalemine projekti- ja meeskonnatöös.

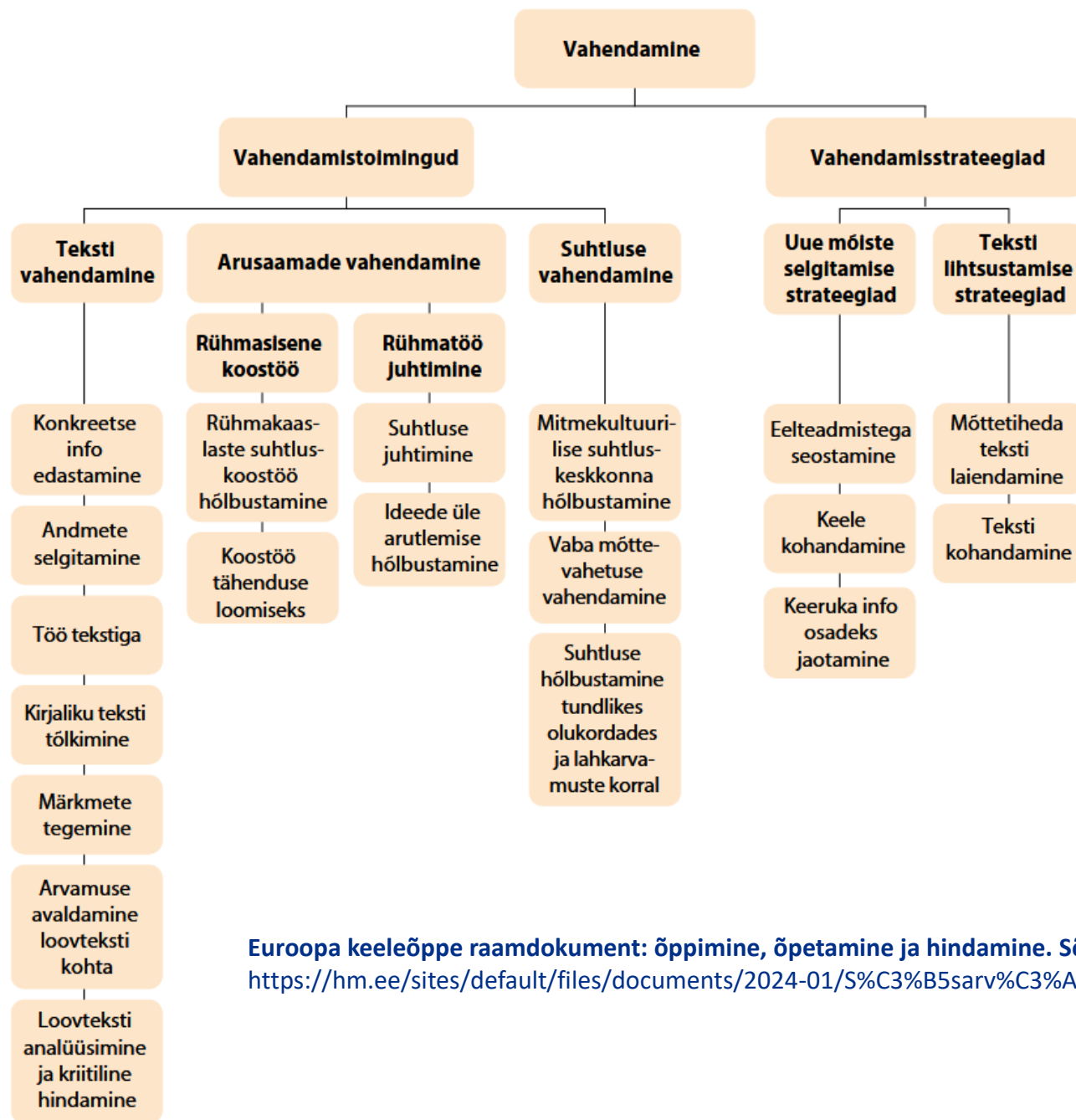
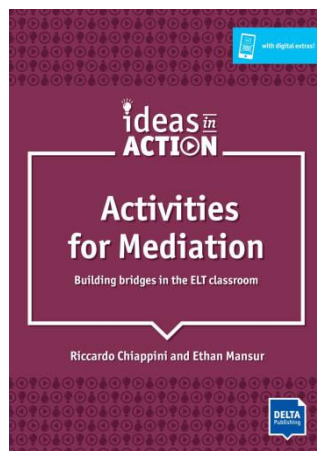

Gümnaasium: õppesisu

Kuidas kujundada vahendamisoskust nii keeles kui kultuuris?

Uudised, ilukirjandus, debatid, ajaloolised allikad, ettekanded, sotsiaalmeeia ja libauudised

Euroopa keeleõppe raamdokument: õppimine, õpetamine ja hindamine. Sõsarväljaanne(2024)
<https://hm.ee/sites/default/files/documents/2024-01/S%C3%B5sarv%C3%A4ljaanne.pdf>

Suhtluse vahendamine, konfliktid ja kultuur

1. Probleemsete olukordade/konfliktsituatsioonide kirjeldamine
2. Paarilisele jutustamine. Infot ei tohi anda selle kohta, kuidas olukord lahendati. Paariline teeb märkmeid.
3. Kuulamine, küsimuste küsimine. Paariline ei tohi lahendust nimetada.
4. Vahendamine ja ettepanekute tegemine. Kuidas kahe osapoole vahel ühist keelt leida?

Ülesanne kohandatud Chiappini/Mansuri töölehe „4b Conflicts and disagreements“ põhjal

Kuidas vahendada?

Kokkuvõtte tegemine: paariline B loeb oma märkmeid ja võtab olukorra oma sõnadega kokku.

Kinnituse saamine: paariline A kinnitab, kas paariline B sai õigesti aru.

Lahenduste pakkumine: Paariline B teeb ettepanekuid, kuidas probleemi lahendada võiks.

Arvamuse küsimine: Paariline B küsib paariliselt A, mida ta ettepanekust arvab.

**The
Guardian**

Viiteid ja linke

- Mehisto, Peeter, Ting, Y.L. Teresa (2017): CLIL Essentials for Secondary School Teachers
- Euroopa Keeleõppe Raamdokument: Õppimine, õpetamine ja hindamine. Sõsarväljaanne (2024): <https://hm.ee/sites/default/files/documents/2024-01/S%C3%B5sarv%C3%A4ljaanne.pdf>
- Maailmakool: Maailmakodaniku pädevusmudel: <https://maailmakool.ee/materjalid/100055/maailmakodaniku-padevusmudel/>
- Meediapädevus: <https://hm.ee/uldharidus-ja-noored/meediapadevus>
- Euroopa Nõukogu: Demokraatliku kultuuri pädevusoskused: <https://rm.coe.int/16806ccc0e>
- Õppeprotsesside kirjeldused: võõrkeeled (põhikool): <https://projektid.edu.ee/spaces/OKMV/pages/211453952/8.+PK+Ainevaldkond+V%C3%B5%C3%B5rkeeled>
- Õppeprotsesside kirjeldused: võõrkeeled (gümnaasium): <https://projektid.edu.ee/spaces/OKMV/pages/211454800/G+Ainevaldkond+V%C3%B5%C3%B5rkeeled>
- Chiappini, Ricardo; Mansur, Ethan (2021): Activities for Mediation. Building bridges in the ELT classroom. Delta Publishing.
- Daum, Susanne (2022): 44 Mediationsspiele für Partner- und Gruppenarbeit. Klett Verlag.

HARIDUS- JA
TEADUSMINISTEERIUM

Täna!

marika.peekmann@hm.ee